

Žmonijos sambrėškis (ekspresionizmo idėjų raiška)

Parengė Marius Mikalajūnas

Groteskas – meninio vaizdavimo būdas, kuris pagrįstas šiurpiu, alogišku realybės ir fantastikos, išminties ir absurdo derinimu.

Humoras – pakantus, nepiktas gyvenimo keistenybių, juokingų situacijų, žmonių ydų pašiepimas, turintis optimistinį atspalvį.

Ironija – paslėpta, sąmojinga pašaipa. **Ironizuoti** – pašiepti, pajuokti.

Karikatūra – juokingas kieno nors panašumas, originalo nevykęs mėgdžiojimas; sekimas, labai iškreipiantis originalą. **Karikatūriškas** – juokingas, menkas.

Komiškas – juokingas, linksmas.

Paradoksas – neįprastas, netikėtas, aforistinis teiginys, kuris tarsi prieštarauja sveikam galvojimui. **Paradoksalus** – keistas, neįprastas, netikėtas.

Parodija – paviršutiniškas, pajuokiamasis sekimas, pagrįstas išorės panašumo ir esmės nepanašumo komizmu. **Parodijuoti** – pajuokiamai mėgdžioti kieno nors elgseną, kalbėseną.

Sarkazmas – pikta pašaipa, aštri ironija, kandi, pajuokiama pastaba. **Sarkastiškas** – įgeliamai pajuokiamas.

Sąmojis – proto aštrumas, miklumas, humoras; sąmojinga mintis.

Šaržas – karikatūros rūšis, satyrinis arba humoristinis žmogaus portretas. **Šaržuoti** – satyriškai arba humoristiškai ką nors vaizduoti; perdėti, sutirštintomis spalvomis arba iškreiptai ką nors apibūdinti, nusakyti.

Šokiruoti – kelti pasipiktinimą, piktinti, daryti nemalonų įspūdį.

Menas ne perteikia regimąjį pasaulį, o kuria jį.

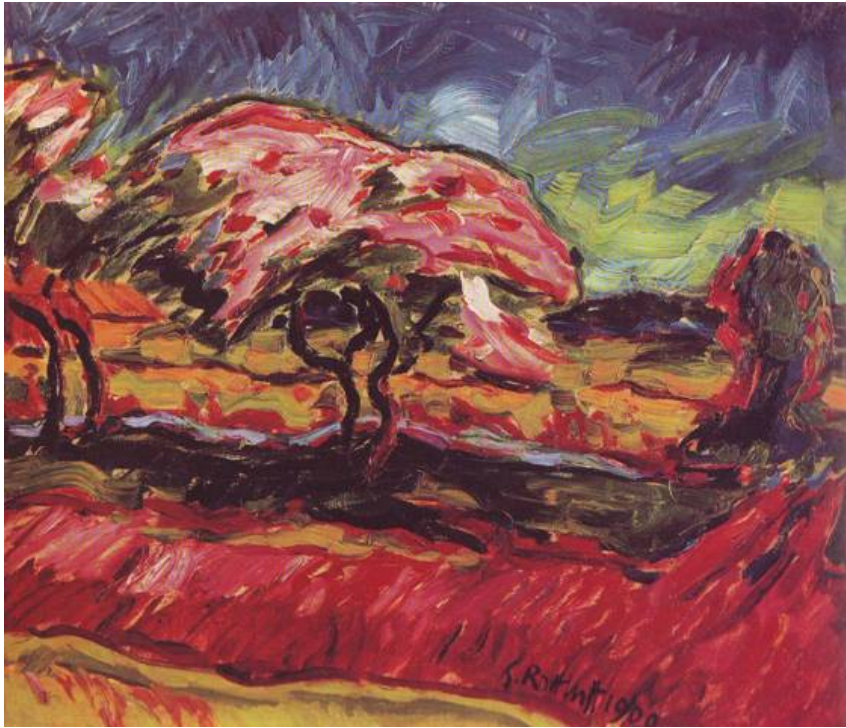
Paul Klee

Pasaulis mums reikalingas vien tam, kad patys save geriau išvystume. Pasaulis žmonėse tik prasideda.

Wilhelm Worringer

Dar niekada nebuvo tokio laiko, kurį būtų krėtęs toks siaubas ir tokia mirties baimė. Dar niekada pasaulis nebuvo užsisklendęs tokioje kapų tyloje. Dar niekad žmogus nebuvo toks niekingas. Niekada jis nejautė tokios baimės. Dar niekada nebuvo taip toli džiaugsmas ir tokia negyva laisvė. Ir tuomet būtina buvo šaukti: žmogus šaukiasi savo sielos, visas mūsų laikotarpis - ištisas vieningas šauksmas apie nelaimę. Ir kiekvienas šaukia kartu su juo, šaukia į gilią tamsą. Jis šaukiasi pagalbos, jis kreipiasi į dvasią: tai ir yra ekspresionizmas.

Hermann Bahr

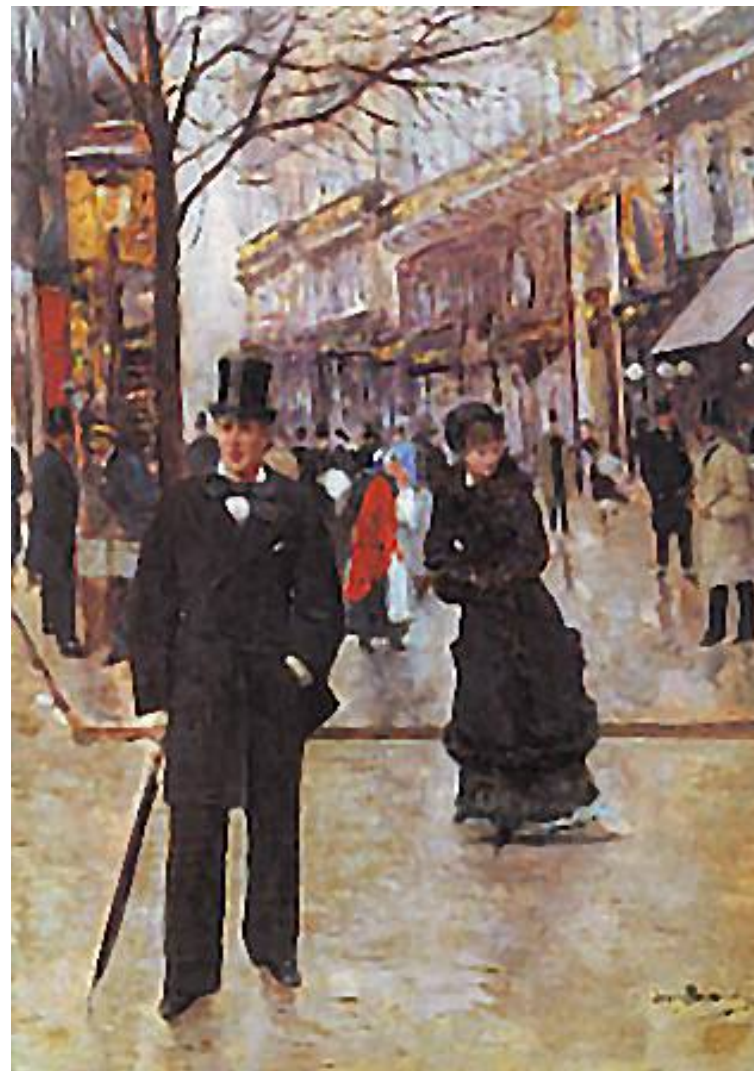
Karl Schmidt-Rottluff. Žydintys medžiai. 1909

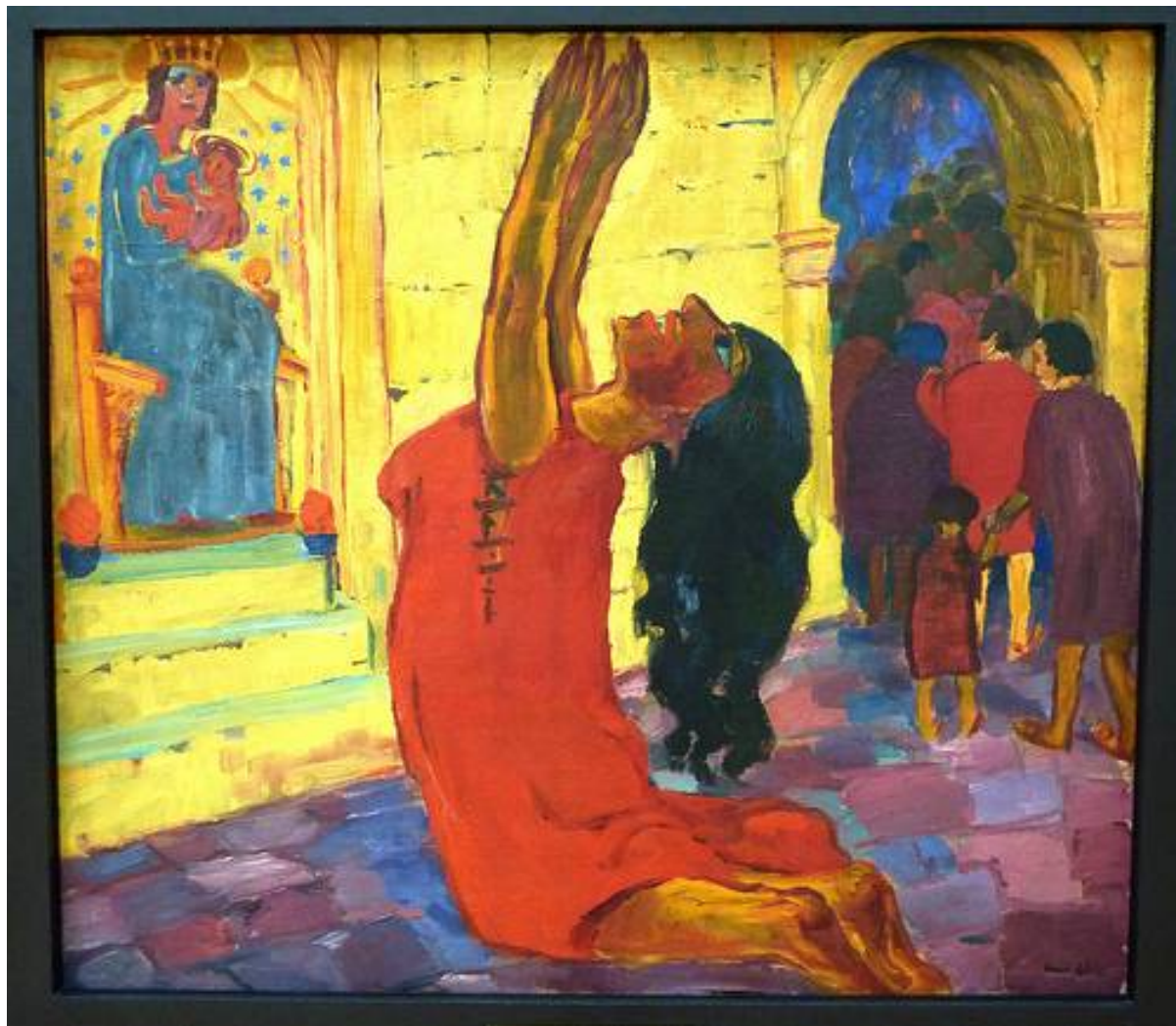
Cloude Monet. Pavasaris. 1900

Ernst Ludwig Kirchner. Gatvės scena. 1913

Jean Béraud. Bulvare. 1895

Emil Nolde. Šventoji Marija egiptietė, 1912

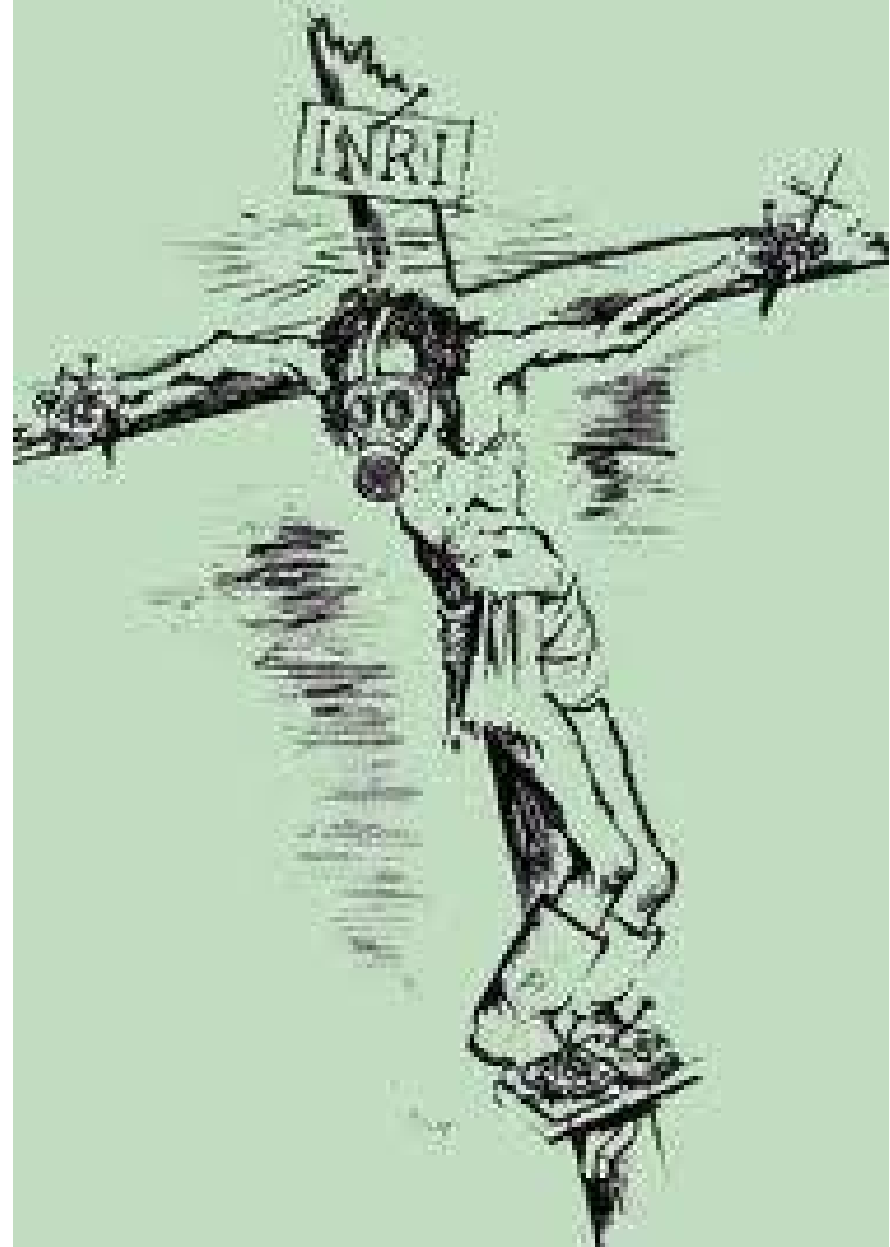

Chaim Soutine
1910–1913 m. studijavo Vilniaus meno
akademijoje

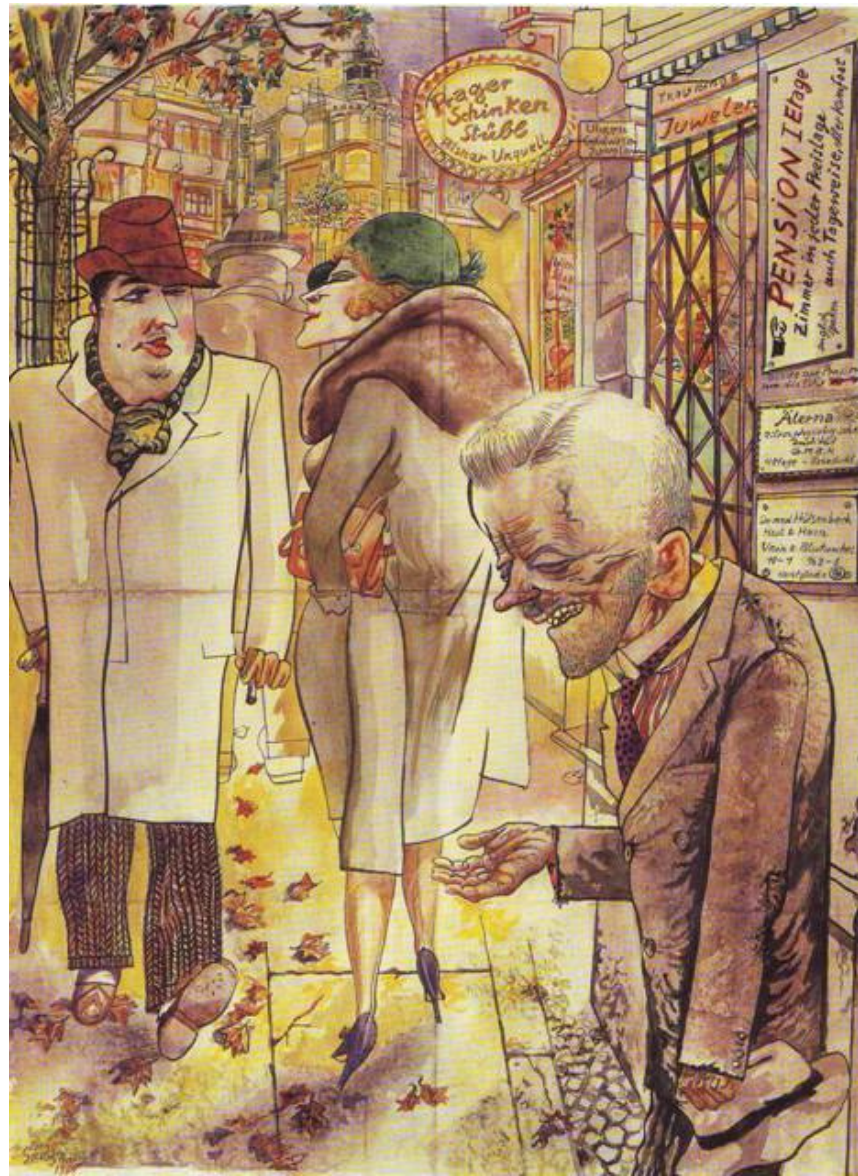
Mažasis virėjas, 1922

George Grosz. Jėzus su dujų kauke.
1924

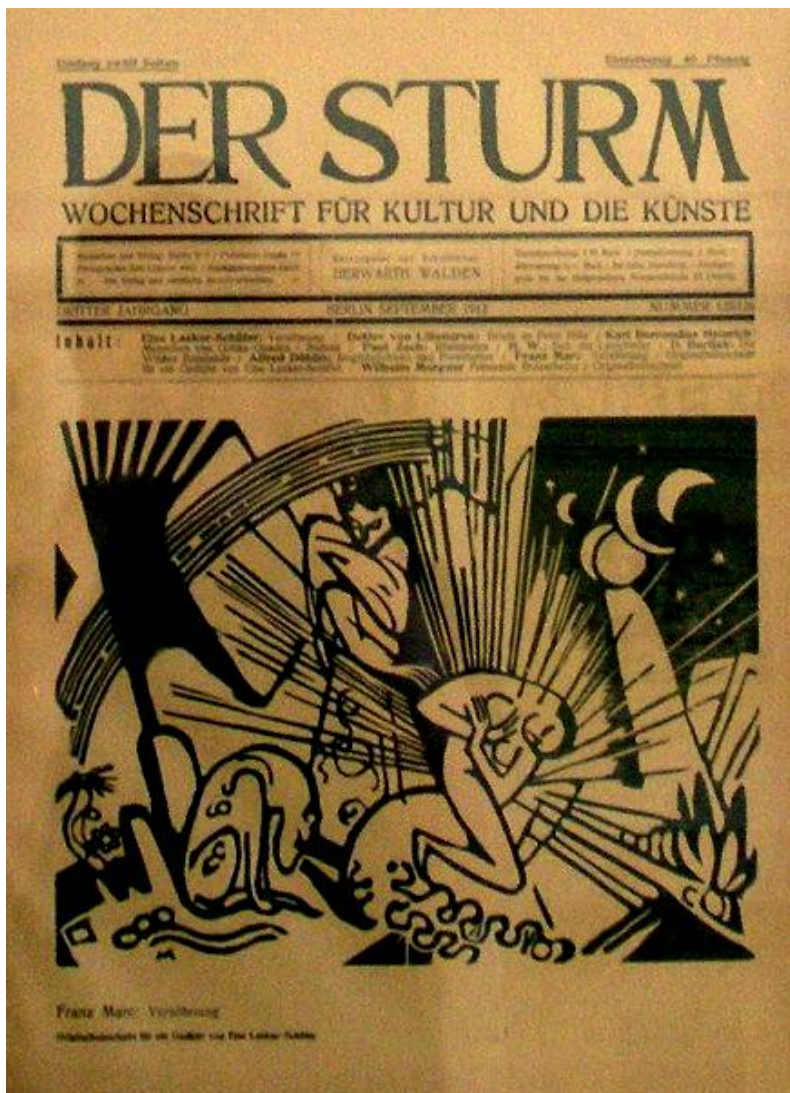

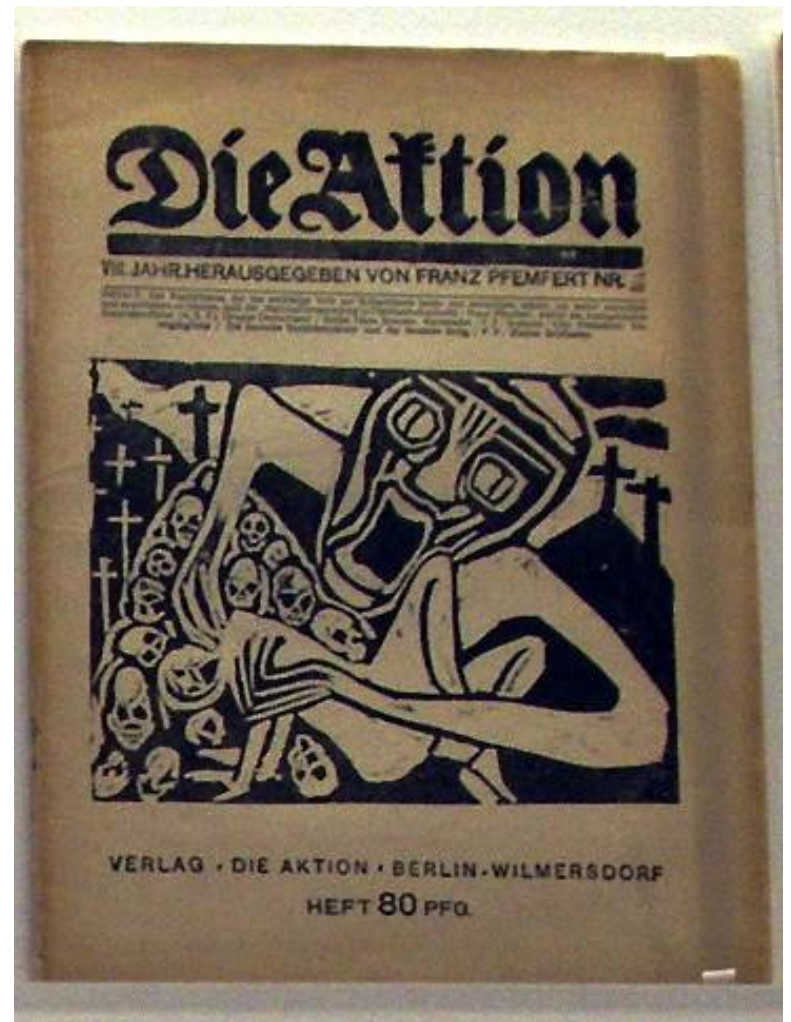
Otto Dix. Degtukų pardavėjas. 1920

Georg Grosz. Berlyno gatvė. 1930

1912 m., iliustracija E. Lasker-Schüler eilėraščiui „Santarvė”

ŽMONIŲ SAMBŪRŠKIS

Naujausios poezijos
simfonija

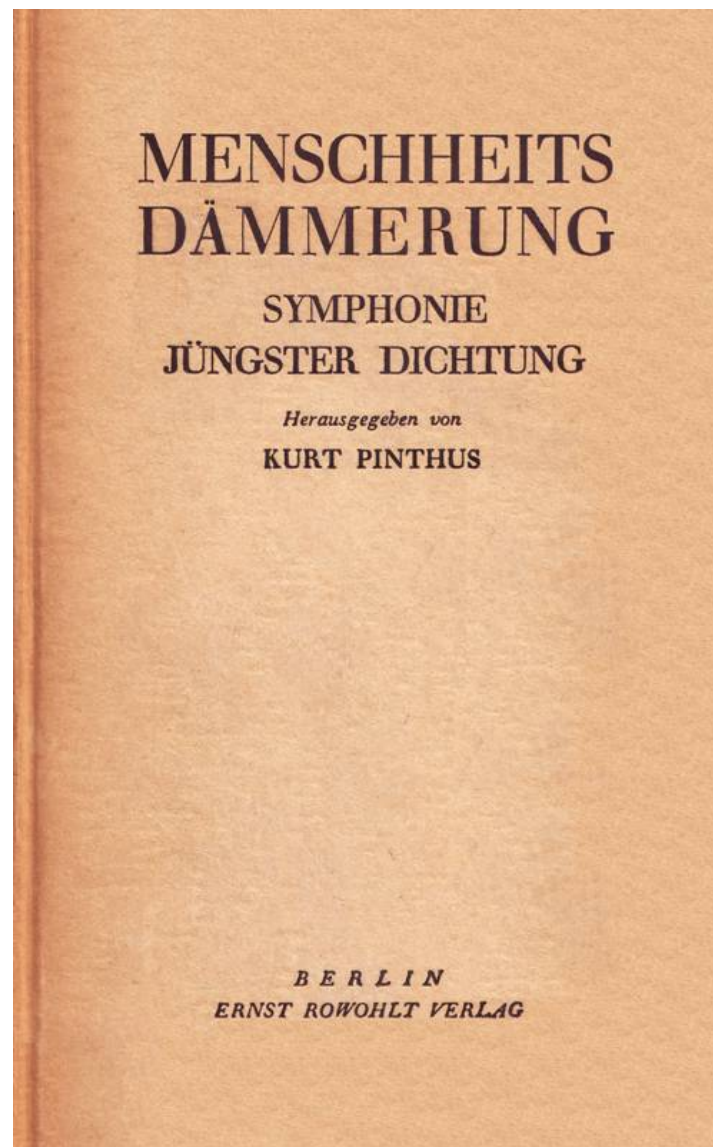
ŽLUGIMAS IR RIKSMAS

ŠIRDIES ŽADINIMAS

RAGINIMAS IR RŪSTYBĖ

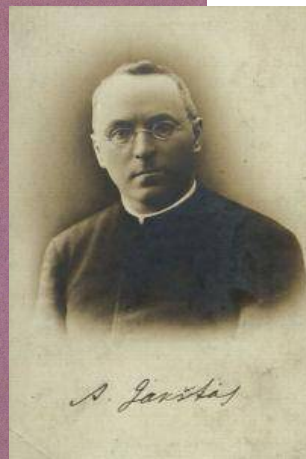
MYLĖK ŽMOGŲ

Poetai: Johanas Becheris, Teodoras Doibleris,
Georgas Heimas, Kurtas Heinike, Jakobas van Hodis,
Elzė Lasker-Siūler, Ernstas Šadleris, Alfredas
Lichtenšteinas, Georgas Traklis, Francas Verfelis ir kt.

A. JAKŠTAS

EKSPRESIONIZMAS
DAILĖJE ir POEZIJOJE

„SVIESOS“ SPAUSTUVĖ KAUNE.
DIDŽIOJI VILNIAUS G. VĖ. № 84.
CH CH CH CH 1921 M. KO KO KO KO

E. Dülberg. Crucifixus

Tikras šlykštumo šedevras.
A. Jakštas

MOKSLAS • EKONOMIKA • SĄNGLAUDA

EUROPOS SĄJUNGA

Kuriame Lietuvos ateitį

Viršelio dailininkas
N. Strunke

Ryga, 1927

**Eilėraščių rinkinys
cenzūros buvo
konfiskuotas**

MOKSLAS • EKONOMIKA • SĄNGLAUDA

EUROPOS SĄJUNGA

Kuriame Lietuvos ateitį

Ir dabar tupi pats ant savo uodegos. Jo gyvybės pulsas — tai duslus niurnėjimas, kada pajunta, kad kas nors užsimano jo „nuopelnus“ išgriauti.

Tiesa, yra dar neva inteligentų sluoksnelis. **Tai inteligentai su aristokratiškais niuansais, iešką mūsų kultūros tradicijų ir idėjų, už kurias galėtų galvą guldyti.** Jie norėtų būti tautiškais chirurgais ir todėl leidžia „Pilvį“. Visokiariopas mūsų kultūrinis gyvenimas jiems — bala. Taigi jie, paprastai sakant, kaip aristokratai braidžioja po balą ir ieško to literatūros kelmo (tradicijų), į kurį galėtų atsiremti.

Kaip visas politinis ir visuomeninis gyvenimas, taip **stabilizuota ir mūsų literatūra.** Kai kurias spragas uoliai užpildo Sherlock Holmes ir Edgar Wallace.

Mes pradedam darbą daug neįfilosofuodami. Kada ateina momentas veikti, nėra reikalo dešimtis kartų tą patį spręsti, svarstyti, abejoti — reikia veikti! Reikia daryti! Reikia kurti!

O persifilosofuoti toks pat pavojus, kaip užsikrėsti luošu. Labai sunkus gydymas. Mažai gudragalviaudami, sakomės tiesiai, mažai rąpladamesi premisom bei silogizmais. Tai darome sąmoningai tuo labiau, kad ir spausdintas žodis šiais laikais yra brangus, nes turi skaltintis su tam tikrom valstybinėmis instancijom.

Mes taip pat nemanom ką griauti.

Griovimo pareigas paliekam tiems, kurių tai iki šiol buvo specialybė. Tegu griauina, kol patys galutinai sugrius.

Mes žinom:

Lietuvai reikia tiek daug statomojo darbo, jog miesčioniškoji ambicija ir nelepty ratų trynimasis jokiū būdu negali jėgti į mūsų etikos akseusarus.

Iš tiesų —

Lietuvoj taip tuščia, kad yra vietos statyt, ką nori.

Plačiai egzistavusius meno kriterijus mes ramiai paliekame jų ligšoliniam savininkam. Patys — **jokiom poetinėm priemonėm varžytis nemanome.** Mūsų kriterijus, mūsų estetika, mūsų stikimai, mūsų taktika —

sveikas, gyvas, jaunas, kovojantis lietuviškas bernas,
kuris pūslėtom rankom, barbariška, bet gražla, maištingai ga-

Ilnga slela, pilnas svelkos gyvybės, darbo energijos, tikro žmoniškumo mellės ir kolektyvo lausmų — eina apsimovęs savo darbo klumpēm užkariauti savosios žemės, telsės ir laisvės.

Tokių bernų tikstančiai šiandie rausia dirvonus ir miestuose dėlloja plytą prie plytos — jie stato naująją Lietuvą, jie užgulti gyvena ir jaučia, jie pilni ilgesio sukurti gyvą ir žmonišką gyvenimą.

Ir mes — esam jiel

TODĖL —

šiandie

karštai

agituojam

už visokiariopą

aktyvizmą!

Už naują žmogų, naują meną, naują visuomenę, naują gyvenimą, kurio kibirkštys pradeda šviesl visą pasaulį, kurios nušvies ir mūsų vargo kraštal

Lai gyvuoja —

**aktingas žmogus
aktingas menas
aktinga visuomenė**

Lai gyvuoja —

rašytojai aktyvistai

Tegu trūni seniai, tegu smirsta tie, kuriem moderniškas menas buvo smagi pramoga, — mum atviras naujas platus veikimo kelias.

Mes —

TREČIAS FRONTAS —

išeinam gyventi ir dirbti.

Mes —

sveikinam ir kviečiam į darbą visus, kurie gyvi, kurie nori gyventi, kurie amžinai juda, siekia, kovoja!

Rašytojų Aktyvistų Kolektyvas

MOKSLAS · EKONOMIKA · SĄNGLAUDA

EUROPOS SĄJUNGA

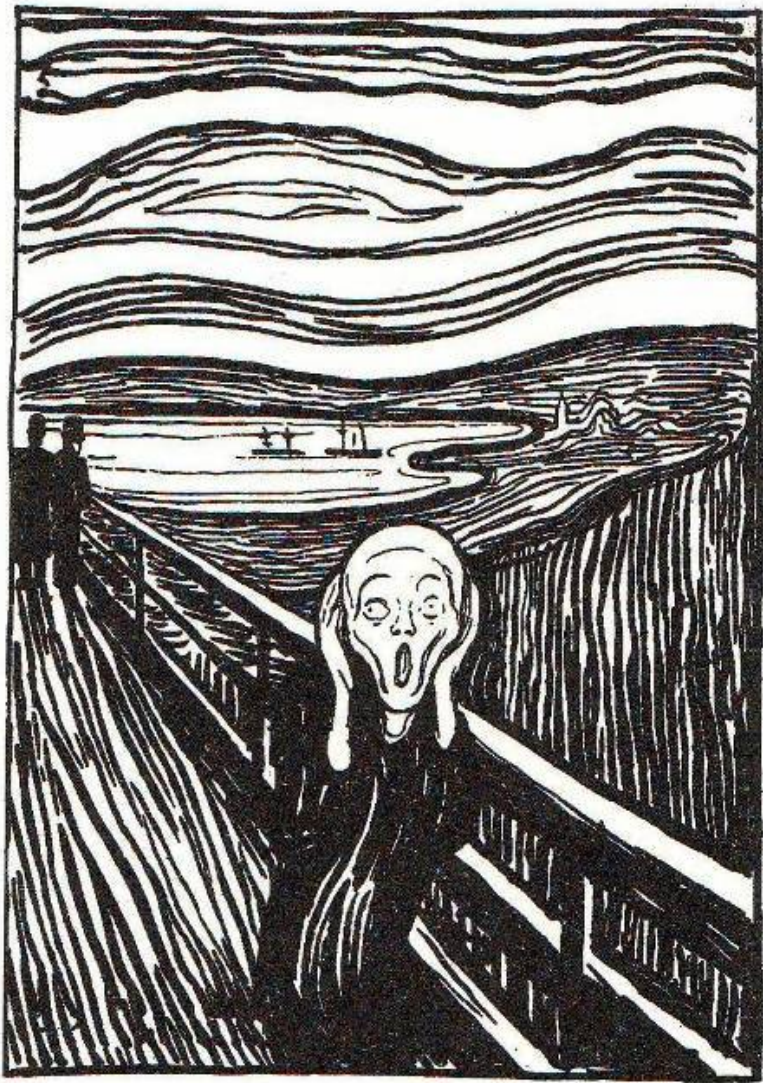
Kuriame Lietuvos ateitį

Antanas Samuolis. Geltona moteris. 1933

Paulius Augustas-Augustinavičius
(1909 -1960)
MALDA, 1937

1910 ?

Edvard Munch. Šauksmas. 1895